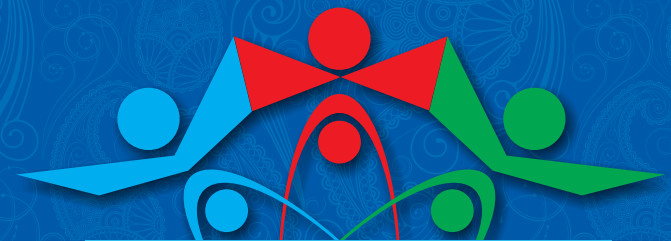

Dedicated to the 100th Anniversary of the National leader of Azerbaijan, Heydar Aliyev

VII INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE OF YOUNG RESEARCHERS

Proceedings

BEU
BAKU ENGINEERING UNIVERSITY

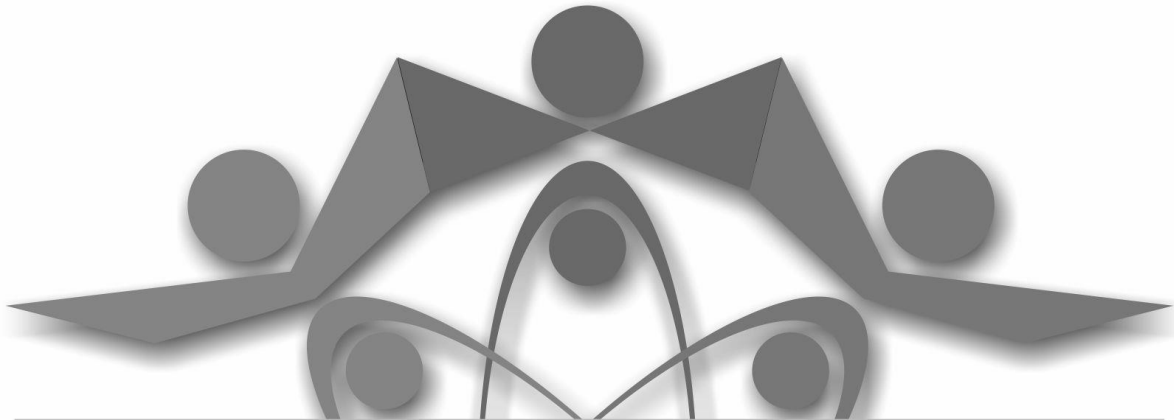

Academy of the
State Customs Committee
Republic of Azerbaijan

28-29, April 2023, Baku, Azerbaijan
www.yric.az

Academy of the
State Customs Committee
Republic of Azerbaijan

Dedicated to the 100th Anniversary of the National leader of Azerbaijan, Heydar Aliyev

VII INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE OF YOUNG RESEARCHERS

28-29, April 2023, Baku, Azerbaijan

Proceedings

- BOOK -

***28-29 April 2023
Baku, Azerbaijan***

keçsin(48,s.160). Məşğələdən kənar vaxtlarda uşaqlarda humanist dəyərlərin inkişaf etdirilməsinə bütün yaş qruplarında keçirilən məşğələlərlə yanaşı həmçinin gəzinti zamanı, ekskursiya vaxtı uşaqlarda humanizm hissləri və dəyərləri inkişaf etdirilir.Məqalədə uşaqlarda xeyirxahlıq,qayğıkeşlik,mərhəmətlilik hisslərinin tərbiyəçi-müəllim tərəfindən təlim –tərbiyə zamanı həyata keçirilərk uşaqlarda bu kimi hissləri inkişaf etdirir.

Ədəbiyyat siyahısı:

- 1.A.S.Makarenko “Seçilmiş əsərləri”Bakı, 1950
- 2.K.D.Uşinski “Seçilmiş pedaqoji əsərləri” Bakı,1953
- 3.M.İlyasov “Müəllim peşəkarlığı və pedaqoji səriştəliliyinin müasir problemləri” Elm və təhsil,Bakı,2018,Monoqrafiya(208,s)
- 4.Ş.Əliyeva,M.İlyasov,R.Əliyev,Ə.Baxşəliyev,F.Rüstəmov,N.Hüseynova“Humanist pedaqogikanın aktual məsələləri” Bakı 2018
- 5.Y.A.Kamenski “Ana qucağı məktəbi”
- 6.Y.Korçak “Uşağı necə sevməli” Bakı ,Alatoran
- 7.E.B.Popov Müasir humanist pedaqogikanın aktual istiqamətləri,Orenburq Dövlət Universiteti,1999
- 8.E.B.Popov Humanist pedaqogika:tarix,realıq,perspektivlər”,Sankt –Peterburq, “Experiment”
- 9.V.A.Suxomlinski “Seçilmiş əsərləri” (3 cilddə) .Moskva, “Pedaqogika” 1979
- 10.M.İlyasov Müasir təhsil:Ənənədən innovasiyaya “Elm və təhsil” Bakı 2021

VIII sinif təsviri incəsənət dərslində tarixi hadisələr və qəhrəmanlıq mövzularının öyrədilməsi metodikası

Emil Raul oğlu Ağayev

ADPU-nun nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci “İncəsənət və fiziki tərbiyə” fənn birləşmə komissiyasının müəllimi

ORCID: 0000-0001-9354-0839

Emilaghayev93@mail.ru

Xülasə: Orta məktəblərdə şagirdlərdə vətənpərvərlik hislərinin formalaşdırılması ön plandadır. VIII sinif təsviri incəsənət dərslində qəhrəmanlıq və vətənpərvərlik mövzusunda işləyən rəssamların yaradıcılığı və əsərləri təhlil edilərək şagirdlərdə estetik reaksiyanı inkişaf etdirir.

Açar sözlər:Orta məktəb, dərslük, vətənpərvərlik, təsviri incəsənət, obraz

Summary: Formation of patriotism among students in secondary schools is in the foreground. The creativity and works of artists who work on the theme of heroism and patriotism are analyzed in the eighth grade fine art textbook and develop the aesthetic response in students.

Keywords: high school, textbook, patriotism, visual arts, image

GİRİŞ

Təhsilin insanın həyatındakı rolu cəmiyyətin bütün mərhələlərində aktual olmuşdur. Əlbəttə ki, formalaşmaqda olan gəncdə birinci növbədə vətənpərvərlik hisslərini inkişaf etdirmək lazımdır. Orta məktəblərdə estetik zövqü formalaşdırın fənlərdən biri olan təsviri incəsənətdə əsas mövzulardan biri də tarixi hadisələr və qəhrəmanlıq mövzularına müraciət edən rəssamların yaradıcılığı və əsərləri barəsində şagirdlərdə münasibət formalaşdırmaqdır.

MÖVZUNUN İŞLƏNMƏ DƏRƏCƏSİ

VIII sinif şagirdlərinə “Təsviri sənətdə batal və tarixi janrlar” mövzusunda batal janrındakı əsərlərdə əsas yeri vətənpərvərlik ruhu, hərbi yürüş və döyüş səhnələrinin olması barəsində ilkin məlumat verilir. Qayaüstü rəsmlər, Qədim Şərq relyefləri, qab üzərində qədim yunan təsvirləri, zəfər tağı və sütunlarındakı relyeflər – bu janra aid nümunələr dərslərdə qeyd edilir. Tarixi janra rəssamlar qədim

zamanlardan müraciət edirdilər. Belə əsərlərdə tarixi hadisələr, görkəmli şəxsiyyətlər, cəmiyyətdə baş verən ictimai əhəmiyyətli hadisələr təsvir olunurdu.

İLL 1. Sadıq Şərifzadə, Böyükağa Mirzəzadə, Mikayıl Abdullayev “Babəkin yürüşü”

“Fransisko Qoyya:rəssamın rəng dünyasına həyat hadisələrinin təsiri” mövzusunda böyük ispan rəssamının tarixi janrda işlədiyi qrafika və rəngkarlıq əsərləri təhlil edilir. Qoyyanın iki məşhur tablosundakı Madrid üsyanı və rəssamın İspaniyaya görə hiss etdiyi qəlb ağrısı, müharibə və qırğınlara qarşı üsyanı və etirazı əks olunub.

İLL 2. Fransisko Qoyya “1808-ci ilin mayın 3-də üsyançıların güllələnməsi”

VIII sinif təsviri incəsənət dərslində tarixi mövzuya müraciət edən rəssamlardan Jak Lui David və onun məşhur “Horatsilərin andı” əsərinin təhlili təqdim edilmişdir. Bu əsərdə dövlətin gücləndirilməsi üçün xalqın birliyini əsk etdirən üç oğul və atanın andı təsvir olunmuşdur. Silahları oğullarına uzadan qoca onların döyüşünə xeyir-dua verir. Həmçinin mövzuda şagirdlər rəssamın pərəstiş etdiyi Napoleon Bonaparta həsr edilən silsilə əsərləri də izləyir.

İLL 3. Jak Lui David “Horatsilərin andı”

“Jan Öqüst Dominik Enqr:xətt incəsənəti” mövzusunda fransız klassisizminin nümayəndələrindən biri tarixi və portret janrının görkəmli sənətkarı, rəssam Jan Ogüst Dominik Enqr yaradıcılığı təhlil edilir. Öz müəllimi David kimi, o da antik dövr və italyan İntibahının rəssamları ilə maraqlanır, Rafaeli əlçatmaz ideal hesab edirdi.Enqr öz yaradıcılığında canlı təbiətin qüsurlarından təmizlənmiş ideal, mükəmməl forma yaratmağa can atması, “ideal rəsm”i hər şeydən yüksək qiymətləndirməsi barəsində məlumat verilir. Rəssamın şagirdlərinə dediyi: “Xətt - rəsm deməkdir, bu isə hər şeydir!” ifadəsi dərslikdə tarixi janrdə təqdim edilən əsərlər üzərində təqdim edilmişdir.

İLL 4.Dominik Enqr “Romul-Akronun qalibi”

Dərslikdə növbəti mövzulardan biri Ejen Delakrua yaradıcılığının təhlilidir. XIX əsrin romantik rəngkarlığı haqqında şagirdlərdə daha dolğun təsəvvürün yaranması üçün tarixi janrın inkişafında misilsiz rol oynamış rəssamın əsərlərinə xüsusilə müraciət edilmişdir. Ejen Delakrua - Fransa tarixində müxtəlif hadisələrin süjetləri əsasında çoxlu sayda möhtəşəm tablolar çəkmiş dahi rəssamlardan biridir. Şərq, orta əsrlər və Fransa inqilabı onu eyni dərəcədə ilhamlandırır. Həmçinin rəssamın “Dantenin qayığı” və “Azadlıq barikadaları” əsərlərinin təhlili şagirdlərə təqdim edilir.

VII INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE OF YOUNG RESEARCHERS

İLL 5.Ejen Delakrua “Azadlıq barikadası”

NƏTİCƏ

“VIII sinif təsviri incəsənət dərslində tarixi hadisələr və qəhrəmanlıq mövzularının öyrədilməsi metodikası” məqaləsinin əsas nəticələri aşağıdakılardır:

- Dərslərdə mühüm yer tutan tarixi hadisələr və qəhrəmanlıq mövzuları təhlil edilir
- Şagirdlərdə dünyagörüşünün inkişaf etdirilməsi
- Müxtəlif xalqların tarixi hadisələri və qəhrəmanlarının tanınması

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI

1.VIII sinif təsviri incəsənət dərsləri //Bakı 2019 //s 96